

Az előadások sorát

1. DR. STAUB MÓRICZ nyitotta meg, GÖPPERT H. R. volt boroszlói egyetemi tanár és kitünő növénypalaentologus fölött mondott emlékbeszédével, mely a januári füzetben fog megjelenni.

2. LÓCZY LAJOS a múlt (1884) nyáron Aradmegyében végzett *geologiai részletes fölvételeit* ismertette s az eredeti (1:25,000-es) geologiailag színezett fölvételi térképeket is bemutatta. Előadó két év óta a Maros és Fehér-Körös közti hegyvidék részletes geologiai fölvételén dolgozik és eddig a Hegyes-csoport nyugati lejtőjével készült el, melynek alján Arad-Hegyalja borvidéke nyulik végig. E hegységben kristályos palák (phyllit) és egy «grauwacke» képződmény (agyaggala, quartzit-arkoza és sötét mészkő) képviselik a réteges kőzeteket; a tömeges kőzetekből a Diorit és Granitit foglalnak el nagy területet. Mind a kettő későbbi eredetű a phyllitnél és a grauwacke agyaggalainál. — A palás és tömeges képződmények a hegység hosszkitéréjésével párhuzamosan K—Ny általános csapásirányt mutatnak. Figyelemreméltó, hogy a phyllitben több helyütt fordulnak elő szericites változatok; továbbá, hogy a féligkristályosoknak nevezhető phyllitek fokozatosan átmennek az el nem változott régi korú szedimentekbe. Sajnos, hogy ezekben eddig kővületek nem találtattak, melyek nyomán geologiai koruk meghatározható lett volna.

Az építési ipar hasznára ezen a vidéken több jó épület- és műkő található. Említést érdemel az is, hogy *Ménés* híres veres bora Paulistól Kuvinig a Diorit talajon terem. (Előadása bővebben fog közölni a m. kir. földtani intézet évi jelentései során.)

SZABÓ elnök a szakülés köszönetét fejezi ki LÓCZY-nak mai érdekes előadásáért s abbéli reményének ad kifejezést, vajha a többi részletes fölvételekről is hallhatnák ilyen, térképekkel, kőzetekkel és kővületekkel demonstrált átnézetes előadást.

3. DR. WARTHA VINCEZÉ előterjeszti a Serpentineken általában, de különösen a montafuni (Tyrol) kőzeten tett vizsgálatait. Ezen utóbbi, hasonlóképen mint a borostyánkői, egy olyan Serpentin, a melyben az Al_2O_3 már nagyobb mennyiségben van jelen (20%; a borostyánkőiben csak 18%) mi ezen két ásványt a *Ripidolith* közelébe állítja. Számos elemzéssel kimutatja továbbá, hogy a serpentinek Al_2O_3 tartalma változó s hogy eddig *valódi Serpentineknek* csak azok tekintettek, amelyekben az Al_2O_3 nem rúgott többre 5%-nál, 9%—13%-kal már *Penmin*-nek nevezetett az ásvány, 16% körüli timföld tartalommal *Ripidolithnak*, 21%—25.9%-kal pedig *Chloritnak*. Ez a változó összetétel a genetikai viszonyokban találja magyarázatát, a mennyiben a timföld-szegények Olivinkőzetekből, a többiek pedig Amphibol- és Augit-kőzetekből származnak.

Miután tehát a sorozat a timföld-tartalomra nézve egészen hasonló mint az Amphiboloknál, s mi ott anélkül hogy külön fajoknak vennők az egyes módosulatokat csak Amphibolokat Alumíniummal és a nélkül különböztetünk meg, ugy a Serpentineknél is elejtendőnek tartaná előadó a különböző fajneveket és ajánlaná mindezeket Serpentineknek és illetőleg a serpentin-sorozat egyes tagjainak tekinteni.

4. Előadásának befejezése után Wartha Vincze még néhány igen csinos, csaknem vitziszta *fluorit* kristályt mutatott be, $\infty 0\infty$, $\infty 0$ combinatioval s közel egy cmt. élhosszal, melyek legujabban a budai kis Svábhegyen mivelés alatt lévő legészakibb kőbányában fehér Calcit Skalenoöderek között fennöve találtattak.

Elnök fölkérte WARTHA VINCZE tagtársunkat, hogy szerfölött érdekes előadását lenne szíves a Közlöny számára is kidolgozni, a mit WARTHA úr a legnagyobb készséggel megígért.

5. DR. SCHMIDT SÁNDOR bemutatta a heterogén testek kettős fénytörését egy mikroszkópos praeparátumon, a mely H. REINSCH-nek legújabbán közzétett eljárása szerint készült.

VI. VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS 1884. NOVEMBER 5-IKÉN.

Elnök: DR. SZABÓ JÓZSEF.

Több folyó ügy elintézése után jelenti a titkár hogy a társulat kiadványainak betűsoros tárgymutatója mely 1852-től 1882 végéig terjed, a nyári szünetek alatt elkészült s a kész szedés csupán a sajtóra vár. A titkár újra fölveti a kérdést: hány példányban óhajtja a választmány e tárgymutatót kinyomatni. — A választmány, tekintettel arra, hogy a földtani intézet igazgatósága szintén kívánatosnak tartaná, ha e kiadványból 100 példányban részesülne, a nyomandó példányok számát 600-ban állapítja meg s elhatározza egyszersmind, hogy e tartalomjegyzék a társulat tagjainak és régi állandó előfizetőinek a deczemberi füzethez mellékelve díjmentesen küldessék szét. Az 5 nyomott ívre terjedő füzetnek bolti ára 1 frt.

Jelenti továbbá a titkár, hogy a szünetek alatt a földtani intézettől ismét két munkát vett át, a tagokhoz leendő szétküldésre, mindeniket 400 példányban.

Az egyik DR. FELIX-nek *Magyarország faopáljait ősnövénytani tekintetben* tárgyazó értekezése, melylyel a földtani intézet Évkönyvének VII-ik kötete indult meg, harmadfél nyomott íven, 4 tábla melléklettel;

a másik a *m. kir. földtani intézet könyv- és térképtárának címjegyzéke*, mely 11 nyomott ívre terjed. — Örvendetes tudomásul vétetik.

Az elnök fölhatalmazást kér a választmánytól, hogy azon állami iskolákhoz és intézetekhez, a melyek hivatalból és díjmentesen megkapják a földtani intézet Évkönyveit, de a Földtani Közlönyt nem járatták, a titkárral egyetértőleg felhívást intézhessen, a melyben az intézeteket e hiányra figyelmeztesse s felhívja az előfizetésre; megjegyezvén hogy az ily intézetek száma eddigi tudomása szerint mintegy 43. — A választmány erre örömmel megadja a felhatalmazást, abba is beleegyezvén, hogy az utóbbi két évi kötetek az ily intézetek könyvtárának 3 frtért engedtesse át.

A titkár jelenti, hogy az előjegyzések könyvébe a következők vannak beírva:

MODROVITS GERGELY zalavári apátúr Zala-Apáthiban; levelező tagúl ajánlják: БӨКК ЯНΟΣ, v. tag és PETHŐ GYULA e. titkár.

Ennek okadatolására felhossa a titkár, hogy a mult nyáron БӨКК igazgató úr megbízásából utána járt Zalában, vajjon ama congeriakori emlős maradványok, melyek régebben a baltavári lelőhelyről kerültek ki s a melyeknek megszerzése érdekében 12 évvel ezelőtt maga a földtani társulat is élénk tevékenységet fejtett ki, nem volnának-e valahol még megtalálhatók, és ha igen, nem lehetne-e azokat, ha áldozatok árán is, a királyi földtani intézet gyűjteménye számára megszerezni?

Megbizottak sikerült a gyűjteményt megtalálni a zalavári Szt-Benedek rendfő